

RIKTLINJER

FÖR

TILLSTÅND ENLIGT

ALKOHOLLAGEN

Antagna av omsorgsnämnden	2019	§
Antagna av kommunstyrelsen	2019-	§
Antagna av kommunfullmäktige	2019-	§

Innehållsförteckning

	Sida
1 Inledning	3
2 Lagstiftning och riktlinjer	3
3 Serveringstillstånd	4
3.1 Undantag	4
3.2 Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten	6
3.2.1 Handläggningstid	7
3.3 Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap	7
3.3.1 Handläggningstid	8
3.4 Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	8
3.4.1 Handläggningstid	9
3.4.2 Idrottsevenemang och nöjesanläggningar	9
3.5 Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap	10
3.5.1 Handläggningstid	10
3.6 Serveringstillstånd för uteservering	11
3.7 Gemensamt serveringsutrymme	11
3.8 Cateringverksamhet	12
3.8.1 Anmälan	12
3.9 Rumsservering	12
3.10 Provs smakning av alkoholdrycker vid mässor m.m.	12
3.10.1 Anmälan	13
3.11 Kryddning av sprit på serveringsstället	13
3.11.1 Anmälan	14
4 Serveringstider	14
4.1 För servering inomhus	14
4.2 För servering utomhus	15
5 Kunskapsprov	15
6 Ansvarsfull alkoholservering	16
6.1 Serveringsansvarig personal (8:18 § AL)	16
6.2 Helflaskor med spritdryck	17
6.3 Marknadsföring (7 kap. AL)	17
6.4 Prissättning (8:21 § AL)	17

6.5	Diskriminering	18
7	Ingripande mot tillståndshavare	18
7.1	Återkallelse	18
7.2	Varning och erinran	19
8	Ansökan	19
8.1	Handlingar till ansökan	19
9	Avgifter	20
9.1	Tillståndsavgifter	21
10	Överklagande	22

1 Inledning

Grunden för bedömning av serveringstillstånd utgörs av alkohollagen (2010:1622) samt av kommentarer till alkohollagen sammanställda av Folkhälsoinstitutet i "Handbok Alkohollagen". En kommun ska därefter, inom alkohollagens ram, utforma riktlinjer för serveringstillstånd.

Riktlinjerna preciserar de allmänna kriterierna som man avser att tillämpa vid bedömningen av om en servering anses uppfylla alkohollagens krav samt om serveringen kan befaras orsaka alkoholpolitiska olägenheter. Förutom att riktlinjerna fungerar som vägledning för bedömningar i tillståndsärenden är de även viktiga då de fungerar informativt åt den som bedriver eller tänker bedriva serveringsverksamhet i kommunen.

Syftet med riktlinjerna är att begränsa den skadliga konsumtionen av alkohol och att motverka alkoholskador samt att bidra till en rättssäker och effektiv handläggning av tillståndsärenden.

2 Lagstiftning och riktlinjer

I alkohollagen (2010:1622) (AL) anges de grundläggande bestämmelserna för att serveringstillstånd skall ges. Alkohollagstiftningen har tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar och är i första hand en skyddslagstiftning. Servering av spridrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker mot ersättning får endast ske om serveringstillstånd meddelats. Alkohollagens regler gäller alla som säljer eller serverar alkoholhaltiga drycker. Vidare säger lagen att servering av alkoholdrycker bara får ske i den omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställena inte uppstår. Åldergränsen finns som ett särskilt skydd för ungdomar.

Kommunen ansvarar för både handläggning av ansökningar av tillstånd och tillsyn över gällande tillstånd. Omsorgsnämnden gör en egen bedömning i varje enskilt ärende och måste motivera varje beslut utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Utgångspunkten är att det är kommunen och inte marknaden som ska avgöra behovet av alkoholservering.

Tillstånd ges utifrån kriterierna:

- Sökandes lämplighet (8 kap. 12 § AL).
- Serveringsställets lämplighet (8 kap. 15 § AL).
- Olägenheter ur alkoholpolitisk synpunkt (8 kap. 17 § AL).

Kommunens uppgift är också att vägleda tillståndshavarna och att kontrollera att reglerna följs genom tillsyn.

Karenstid

Har sökanden anmärkning som gäller missbruk av narkotika eller annan misskötsamhet ska minst tre år ha förflutit sedan senaste anmärkning. Förhållandena ska bedömas vara stabila för att serveringstillstånd ska kunna beviljas. Om sökanden avtjänat frihetsberövande påföljd ska denna tid inte inräknas i karenstiden.

Även när ett serveringstillstånd har återkallats bör minst tre år förflyta innan nytt tillstånd kan komma ifråga.

3 Serveringstillstånd (8 kap. AL)

För servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker¹ krävs tillstånd – serveringstillstånd – av den kommun där serveringsstället är beläget.

Fyra typer av tillstånd kan beviljas:

- Stadigvarande tillstånd till allmänheten.
- Stadigvarande tillstånd till slutna sällskap.
- Tillfälligt tillstånd till allmänheten.
- Tillfälligt tillstånd till slutna sällskap.

Tillstånd kan avse servering året runt, årligen under viss tidsperiod eller vid ett enstaka tillfälle. Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

För att motverka olägenheter kan kommunen, i samband med ansökan, ålägga sökanden att vidta åtgärder gällande till exempel vakter², serveringstider, bordsservering, avgränsningar, anställd personal med mera. Om handläggaren i kraven hänvisar till yttrande från andra myndigheter eller instanser måste sökanden enligt 25 § FvL kommuniceras med detta innan beslut och samtycker inte sökande till uppsatta krav innebär det avslag på ansökan.

3.1 Undantag

Det är – i de flesta fall – tillåtet att utan serveringstillstånd bjuda på alkoholdryck, eller att flera personer genom så kallade ombudskap eller samköp kommer överens om att inköpa och tillsammans dricka dem till självkostnadspris.

¹ Med andra jästa alkoholdrycker avses olika former av fruktviner, mjöd (honungsvin), cider med mera.

² Antalet ordningsvakter ska anpassas till beräknat antal besökare, 1 vakt per 100-150 besökare.

Serveringstillstånd krävs dock inte om serveringen:

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för de deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Observera att samtliga tre ovanstående villkor måste vara uppfyllda för att servering ska kunna ske utan tillstånd.

Bjuda

För privata fester/arrangemang till slutet sällskap där värden/arrangören bjuder på alkoholdrycker krävs således inte serveringstillstånd. Detta gäller, om festen sker i en lokal som inte har serveringstillstånd och som inte är godkänd som livsmedelslokal (personalmatsalar och liknande är undantaget).

Det är även tillåtet för en arrangör att bjuda allmänheten på alkoholdrycker vid invigningen av en vernissage eller mäsas.

Knytkalas

Det är tillåtet att ha så kallat knytkalas för slutet sällskap, om knytkalaset sker i en lokal som inte har serveringstillstånd och som inte är godkänd som livsmedelslokal (personalmatsalar och liknande är undantaget).

Värden/arrangören får inte tillhandahålla varken mat eller dryck (ej heller alkoholfri dryck). Alla deltagarna måste således ta med sig allt som de tänker äta och dricka.

Samköp/självkostnadspris

Serveringstillstånd behövs oftast inte vid så kallat samköp. Samköp är tillämpligt när man kommer överens om att tillsammans inköpa och dricka alkoholdrycker till självkostnadspris. Detta innebär att man inte behöver serveringstillstånd om man som ombud köper alkoholdrycker åt några andra, tänk på åldersgränsen. Vid samköp bör var och en i sällskapet i förväg beställa och betala för sin alkoholdryck.

Samköp är endast möjligt vid ett enstaka tillfälle och utan någon som helst vinstintresse. Samköp förutsätter att inköp sker från Systembolaget och att festen sker i en lokal som inte har serveringstillstånd och som inte är godkänd som livsmedelslokal (personalmatsalar och liknande är undantaget).

3.2 Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten

Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten kan medges om

- Sökanden³ uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. (8 kap. 12 § AL) Sökande ska inte vara brottsligt belastad samt kunna dokumentera att han/hon är ekonomiskt skötsam och att det finns ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten.
- För att beviljas serveringstillstånd måste den sökande visa på kunskap i alkohollagen genom att avlägga ett prov som tagits fram av Folkhälsoinstitutet. (8 kap. 12 § AL)
- Personer med betydande inflytande⁴ i rörelsen har godkänt kunskapsprov i alkohollagstiftningen. (8 kap. 12 § AL)
- Sökande skall ha beviljats markupplåtelse/dispositionsrätt till lokalen och eventuell uteservering och hyresvärden/fastighetsägaren/markägaren har ingen invändning gällande ansökan.
- Det finns någon serveringsansvarig på serveringsstället som uppfyller alkohollagens krav för en sådan befattning. Serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper. (8 kap. 18 § AL)
- Köks- och serveringspersonal ska vara anställd⁵ av tillståndshavaren. Denne ansvarar för de anställdas lämplighet och kunskap om gällande bestämmelser i alkohollagen. (8 kap. 18 § AL)
- Bokföringen uppfyller alkohollagens krav. (9 kap. 14 § AL)
- Lokalen är godkänd för sitt ändamål av bygg- och miljöförvaltningen samt av räddningstjänsten. (8 kap. 15 och 16 §§ AL)
- Polismyndigheten och övriga berörda instanser inte har någon motiverad invändning.
- Lokalerna har god standard, är klart överblickbara och har ett tillräckligt antal sittplatser. Lokalen bör också vara handikappanpassad och kunna hantera kravet på rökfria miljöer.
- Risk för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa inte föreligger. (8 kap. 17 § AL)
- Serveringsstället, som ansökan avser, är färdigbyggt/ombyggt i enlighet med vad som anges i ansökan och överensstämmer med bygglovs-handlingarna.

³ Med sökande avses företag, bolag eller liknande som inlämnar ansökan.

⁴ De som i företaget, bolaget eller motsvarande är exempelvis firmatecknare, majoritetsägare, VD, platschef eller motsvarande.

⁵ Av 8:18 § AL framgår att endast den som är anställd eller inhyrd av bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet.

- Serveringsstället har ett eget kök samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästernas ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. (8 kap. 15 § AL)

Avsteg från kravet på restaurangkök får göras för minibarer på hotellrum för hotell med serveringstillstånd samt för foajé till teater och konsertsal i samband med pausservering.

Krav på restaurangkök/matservering gäller inte vid provsmakning.

Restauranger, som enbart erbjuder gästerna traditionell gatuköksmat eller pizzor, uppfyller inte kraven enligt alkohollagen (8 kap. 15 § AL).

Ett "varierat utbud" av maträtter ska enligt prejudikat vara mat som har tillagats eller tillretts, råvarorna ska på något sätt ha förädlats, för att utgöra en del av en måltid. Såväl huvudrätter som efterrätter ska kunna erbjudas. (Prop 2009/10:125 s. 105)

3.2.1 Handläggningstid

Handläggningstiden för prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd är i allmänhet upp till 3 månader efter det att ansökan är komplett. Enligt alkoholförordningen ska beslut fattas inom 4 månader. Ansökningsavgiften ska vara betald innan handläggningen påbörjas.

3.3 Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap⁶

Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap kan medges om:

- Sökanden uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. (8 kap. 12 § AL)
- Serveringsstället erbjuder lagad eller tillredd mat. (8 kap. 15 § 3 st. AL)
- Miljökontoret tillstyrker ansökan efter en bedömning av om närboende utsätts eller riskerar att utsättas för bullerstörningar eller annan olägenhet från serveringsstället och lokalen är godkänd/registrerad. (8 kap. 17 § AL)
- Räddningstjänsten godkänt lokalen ur brandsäkerhetssynpunkt. (8 kap. 16 § AL)
- Det finns någon serveringsansvarig på serveringsstället, som uppfyller alkohollagens krav för en sådan befattning. Serveringsansvarig ska ha

⁶ Ett slutet sällskap är en begränsad, och i förväg känd, krets av personer som har någon form av gemensamt intresse. Det är inte fråga om ett slutet sällskap om till exempel medlemskap kan lösas i entrén till den aktuella tillställningen.

fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper. (8 kap. 18 § AL)

- Ingen av remissinstanserna avstyrker ansökan med hänvisning till sökandens personliga och/eller ekonomiska skötsamhet.
- Bokföring uppfyller alkohollagens krav. (9 kap. 14 § AL)
- Sökande ska ha beviljats markupplåtelse/dispositionsrätt till lokalen och eventuell uteservering och hyresvärden/fastighetsägaren/markägaren har ingen invändning gällande ansökan.
- Risk för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa inte föreligger. (8 kap. 17 § AL)
- Sökande har godkänt kunskapsprov i alkohollagen. (8 kap. 12 § AL)
- Polismyndigheten, bygg- och miljökontoret och övriga berörda instanser inte har någon motiverad invändning.

3.3.1 Handläggningstid

Handläggningstiden för prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd är i allmänhet upp till 3 månader efter det att ansökan är komplett. Enligt alkoholförordningen ska beslut fattas inom 4 månader. Ansökningsavgiften ska vara betald innan handläggningen påbörjas.

3.4 Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten⁷

Tillfälliga tillstånd kan avse enstaka tillfälle eller enstaka tidsperiod. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet.

Ansökan om tillfälliga tillstånd medges högst sex gånger per år och sökande och beviljas inte mer än 2 månader i rad.

Om serveringen inte sköts kan detta påverka ordinarie tillstånd om sådana finns.

För att medges tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten krävs följande:

- Sökande ska ha dokumenterad kunskap i alkohollagen i form av ett godkänt kunskapsprov framtaget av Folkhälsoinstitutet. (8 kap. 12 § 2 st. AL)
- Sökande ska uppfylla alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. (8 kap. 12 § AL)

⁷ Till exempel festivaler, evenemang eller liknande.

- Sökande ska ha beviljats markupplåtelse/dispositions rätt till lokalen och eventuell uteservering och hyresvärden/fastighetsägaren/markägaren har ingen invändning gällande ansökan.
- Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska kunna tillhandahållas under hela serveringstiden. (8 kap. 15 § 3 st. AL)
- Serveringen ska bedrivas i en tydligt avgränsad serveringsyta med tillräckligt antal sittplatser för gäster. (8 kap. 14 § och 15 § 2 st. AL)
- Betyggande tillsyn över serveringen ska garanteras. (8 kap. 18 § AL)
- Servering av spritdrycker bör inte medges.
- Serveringspersonalen ska vara anställd/inhyrd av tillståndshavaren. Denne ansvarar för de anställdas lämplighet och kunskap om gällande bestämmelser i alkohollagen. (8 kap. 18 § 3 st. AL)
- Polismyndigheten och övriga berörda instanser inte har någon motiverad invändning.
- Miljökontorets krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Räddningstjänstens krav på brandsäkerhet ska vara uppfyllda. Antalet närvarande personer ska inte innebära risk ur brandsäkerhetssynpunkt. (8 kap. 16 § AL)
- Bokföringen ska vara förenlig med de krav som ställs i 9 kap. 14 § AL.

3.4.1 Handläggningstid

Handläggningstiden är ca 8 veckor efter att komplett ansökan inkommit och ansökningsavgift är betald.

3.4.2 Idrottsevenemang och nöjesanläggningar

Servering av alkoholdrycker får endast ske inom ett, från idrottsarenan eller nöjesanläggningen, väl avgränsat område där restaurangliknande förhållanden råder.

Serveringstillstånd ges inte vid idrottsevenemang eller nöjesanläggningar som huvudsakligen riktar sig till barn och ungdomar.

För nöjes- och idrottsevenemang gäller i övrigt samma regler som för tillfällig servering till allmänheten.

3.5 Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap⁸

Samma sökande får ansöka om tillfälligt tillstånd högst sex gånger per år. Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap kan medges dels vid enstaka tillfällen och dels under en viss tidsperiod.

Vid tillfällig servering till slutna sällskap ställs det något lägre krav på kök. Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska dock alltid kunna tillhandahållas och lokalen måste uppfylla räddningstjänstens krav på brandsäkerhet.

För att medge tillfälligt tillstånd till slutet sällskap krävs att:

- Sökanden är lämplig såväl personligt som ekonomiskt. (8 kap. 12 § AL)
- Föreningen eller sammankomsten har tillfredsställande organisation, namn, stadgar samt en verksamhet som kan bedömas som bestående.
- Deltagarförteckning kan visas på begäran.
- Det finns disponeringsrätt till lokalen.
- Lokalen inte är öppen för nya gäster under pågående tillställning.
- Lagad eller på annat sätt tillredd mat kan tillhandahållas i enlighet med miljökontorets anvisningar. (8 kap. 15 § 3 st. AL)
- Serveringen i första hand sker under normaltid 11.00 – 01.00, i undantagsfall senast till klockan 03.00.
- Priset på alkoholdrycker efter skäligt påslag, inte sätts lägre än inköpspriset. (8 kap. 21 § AL)
- Polismyndigheten, bygg- och miljökontoret och övriga berörda instanser inte har någon motiverad invändning.

Om kommunen äger sådan kunskap om sökandens person eller tidigare hantering av tillfälligt tillstånd att servera alkoholdrycker i slutet sällskap, att denne inte är lämplig att beviljas tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap bör detta inte ges.

3.5.1 Handläggningstid

Handläggningstiden är ca 8 veckor efter att komplett ansökan inkommit och ansökningsavgift är betald.

⁸ Ett slutet sällskap är en begränsad, och i förväg känd, krets av personer som har någon form av gemensamt intresse. Det kan vara en förening, klubb, företag eller dylikt. Det är inte fråga om ett slutet sällskap om t.ex. medlemskap kan lösas i entrén till den aktuella tillställningen.

3.6 Serveringstillstånd för uteservering

Serveringstillstånd för uteservering kan medges om:

- Uteserveringen bedrivs i en tydligt avgränsad serveringsyta. Serveringsstället ska ha ett, med hänsyn till omständigheterna, tillräckligt antal sittplatser för gäster. (8 kap. 14 § och 15 § 2 st. AL)
- Uteserveringen är en del av, och ligger i direkt anslutning till, befintlig restaurang. Restaurangen ska, från sina ordinarie lokaler, ha uppsikt över hela uteserveringen.
- Tillsynen över uteserveringen bedrivs av personer, som är anställda-/inhyrda av tillståndshavaren. Denne ansvarar för att personalen har dokumenterad kunskap/utbildning om alkohollagen och kommunens riktlinjer för serveringstillstånd. (8 kap. 18 § AL)
- Sökanden har beviljats tillstånd från polisen samt markupplåtelse – tillstånd till användande av offentlig plats eller dispotionsrätt till privat mark.
- Hyresvärden/fastighetsägaren/markägaren har ingen invändning gällande ansökan om att bedriva försäljning av alkoholdrycker på uteserveringen eller över de ansökta serveringstiderna.
- Miljökontoret tillstyrkt ansökan med hänsyn till risken för störning av närboende. (8 kap. 17 § AL)
- Miljökontorets krav på livsmedelshantering är uppfyllda. Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska kunna tillhandahållas från serveringsställets kök under hela öppettiden. (8 kap. 15 § AL)
- Polismyndighetens krav på att tillståndshavaren kan hålla ordning är uppfyllda. Vakter kan beordras för olägenheter ej ska uppstå. (8 kap. 17 § AL)

3.7 Gemensamt serveringsutrymme (8 kap. 14 § AL)

Serveringstillståndet ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så sker ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för vad som i övrigt gäller enligt alkohollagen under den tid denne bedriver servering där.

Vid ordningsstörningar avseende ordning och nykterhet, där det inte går att fastställa någon ansvarig bland tillståndshavarna kan det gemensamma tillståndet – över det gemensamma serveringsutrymmet – komma att återkallas.

3.8 Cateringverksamhet (8 kap. 4 § AL)

Enligt 8 kap. 4 § AL och Statens folkhälsoinstituts föreskrifter kan den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få ett stadigvarande serveringstillstånd. Dock behöver företaget inte ha ett kök och tillagningsställe i varje kommun där det söker tillstånd.

3.8.1 Anmälan

Anmälan ska innehålla:

- Tillståndshavarens namn.
- Organisationsnummer eller, i fråga om enskild firma, personnummer.
- Adress.
- Dag och tid för arrangemanget.
- Antal personer i det slutna sällskapet.
- Lämplighet ur brandsäkerhetssynpunkt.

Varje serveringstillfälle ska anmälas till kommunen. Vid stadigvarande serveringstillstånd ställs samma krav på den sökande som vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten.

Anmälan bör lämnas in till kommunen åtminstone en vecka innan aktuell tillställning.

3.9 Rumsservering (8 kap. 5 § AL)

På hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler får servering av alkoholdrycker ske på hotellrummet – rumsservering. På sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

I likhet med vad som annars gäller vid restaurangservering ska servering vägras underårig och hotellgäst som är berusad eller uppträder störande.

3.10 Provsbakning av alkoholdrycker vid mässor m.m. (8 kap. 6 § AL)

Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåten under

förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakning ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt och gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna. Tillstånd att anordna provsmakning kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperioder.

Innan arrangemanget äger rum ska det anmälas till kommunen.

3.10.1 Anmälan

Anmälan ska innehålla:

- Tillståndshavarens namn.
- Organisationsnummer eller, i fråga om enskild firma, personnummer.
- Uppgift om vilka alkoholdrycker som ska ingå i provsmakningen.
- Serveringsställe.
- Hur ordning och nykterhet ska säkerställas.
- Hur betalning ska gå till.
- Dag och tid för arrangemanget.
- Information om lokalen ur brandsäkerhetssynpunkt.

Vid provsmakning ställs inte krav på matservering. Det bör dock finnas tillgång till enklare måltider, till exempel pastasallad, smörgåsar och liknande.

Vid en ansökan om provsmakning ställs samma krav som för serveringstillstånd i övrigt gällande sökandens lämplighet och laglydnad.

3.11 Kryddning av spritdrycker på serveringsstället (8 kap. 3 § AL)

Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

Verksamheten ska vara i liten skala. Avsikten är inte att öppna för egentillverkning av olika spritdrycker utan enbart att man på serveringsstället ska kunna krydda brännvin för servering i den egna verksamheten.

Det är inte tillåtet för en tillståndshavare att tillverka, omförpacka eller buteljera andra alkoholdrycker än den egna snapsen.

Servering av snaps som är kryddad är främst för att se som tillbehör till julbord eller liknande arrangemang.

Den tillståndshavare som har för avsikt att krydda sin egen snaps för servering på serveringsstället ska anmäla detta till kommunen, som därmed får kännedom om verksamheten och kan utöva den kontroll som krävs.

3.11.1 Anmälan

Anmälan ska innehålla:

- Tillståndshavarens namn.
- Organisationsnummer eller, i fråga om enskild firma, personnummer.
- Serveringsställets namn.
- Vilken spritdryck som ska användas.
- Vilka kryddor som ska användas.
- Vilken mängd spritdryck som årligen ska kryddas och serveras som snaps.

Kryddningen ska ske på serveringsstället eller när det gäller catering-verksamhet på tillredningsstället.

4 Serveringstider

Frågan om serveringstider regleras av 8 kap. 9 och 19 §§ AL. Kommunen har ett restriktivt synsätt gällande serveringstider. Avsteg från gällande normalt看id, 11.00 – 01.00, för servering tillämpas med stor restriktion.

*Social hänsyn går före affärsmässiga
och/eller konkurrensmässig hänsyn.*

4.1 För servering inomhus

Klockan 11.00 – 01.00 För att serveringstid fram till 01.00 ska beviljas gäller att varken polis eller bygg- och miljökontoret rekommenderar tidigare stängning på grund av risken för olägenheter och/eller för att närboende utsätts för störningar från serveringsstället.

Klockan 01.00 – 02.00 För utökad serveringstid ska ett restriktivt synsätt gälla. Tillstånd att servera alkoholdrycker under tiden

01.00 – 02.00 kan ges efter särskild prövning i det enskilda fallet. Det är i första hand ordningen på serveringsstället och risken för störning/olägenheter i övrigt från serveringsstället som är avgörande. För att få utökad serveringstid till 02.00 ska rörelsen vara väletablerad och välskött och ha drivits av samma tillståndshavare i minst 2 år. Vidare förutsätts att bygg- och miljökontoret samt polismyndigheten inte har någon invändning. Vid ansökan om serveringstid efter klockan 01.00 bör sökande visa att all fast personal genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering med godkänt resultat.

Klockan 02.00 – 03.00 Bör endast beviljas vid servering till slutna sällskap om störningsrisken bedöms som minimal och bygg- och miljökontoret samt polismyndigheten inte har någon invändning.

4.2 För servering utomhus

Klockan 11.00 – 22.00 Detta gäller för stadigvarande serveringstillstånd i eller i anslutning till bostadsområde.

Klockan 22.00 – 24.00 För utökad serveringstid ska ett restriktivt synsätt gälla. Tillstånd att servera alkoholdrycker under tiden 22.00 – 24.00 kan efter särskild prövning medges i det enskilda fallet. Det är i första hand ordningen på serveringsstället och risken för störningar i övrigt från serveringsstället som är avgörande.

Serveringstillstånd på uteservering kan komma att beviljas under förutsättning att bygg- och miljökontoret samt polismyndigheten och mark-/fastighetsägare inte har någon invändning. Om dessa myndigheter anger, och motiverar, olika serveringstider, medges den kortaste tiden.

Serveringstider efter klockan 24.00 kan medges i undantagsfall efter särskild prövning.

5 Kunskapsprov

Enligt 8 kap. 12 § AL ska sökande genom att avlägga ett prov visa att denne har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Att servera alkohol är en socialt ansvarsfull uppgift. Det är därför nödvändigt att den som anförtros uppgiften, förutom lämplighet, har en god kunskap om det

regelverk som omgärdar alkoholserveringen. Att åberopa vana inom branschen är inte ett tillräckligt bevis för kunskap.

Kommunen kommer vid sin prövning av sökandes kunskaper i alkohol-lagstiftningen att använda prov framtagna av Statens Folkhälsoinstitut. Sökanden ges möjlighet till totalt tre prov och om sökanden därefter ej fått godkänt resultat så uppfyller personen inte kravet på personlig lämplighet och kommunen kan då inte meddela ett tillstånd. Personen får vid en ny ansökan visa att han eller hon har tillräckliga kunskaper om alkohollagstiftningen. Om det i företaget/föreningen finns någon eller några andra personer med betydande inflytande som är aktiva i serveringsrörelsen och kan ersätta den som inte har blivit godkänd kan de göra provet inom ramen för samma ansökan.

När en förening ansöker om tillstånd så är det personer i styrelsen som ska uppfylla kunskapsprovet, riktlinjen är minst hälften av styrelsemedlemmarna.

Ett kunskapsprov får avläggas muntligen om sökanden inte behärskar något av de språk som proven tillhandahålls på, kan styrka påtagliga läs- eller skriv-svårigheter eller om det i övrigt finns särskilda skäl.

Kunskapsfrågorna fördelas på fyra områden:

- Alkoholpolitik.
- Bestämmelser om servering.
- Bestämmelser om tillsyn.
- Bestämmelser om mat och utrustning.

För godkänt resultat krävs att sökanden uppnår minst 75 procent rätt svar inom varje område som ingår i provet. Inga hjälpmedel är tillåtna. Tiden för ett skriftligt prov är högst 90 minuter. Kommunen får i vissa fall göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov men det är vid tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap och främst avsedd för en privat tillställning som sker vid ett tillfälle. De sökande som önskar avlägga prov, behöver lämna in till kommunen en anmälan minst fem arbetsdagar innan kunskaps-genomföringen. Kunskapsprovet gäller i tre år varefter provet måste göras om.

6 Ansvarsfull alkoholservering

Det framgår av lagstiftning och allmänna riktlinjer på området att det ställs stora krav på sökanden av serveringstillstånd och att det är förknippat med ett stort socialt ansvar och ett förtroende från samhällets sida att inneha ett serveringstillstånd. Lämplighetskravet gäller under hela tillståndstiden och tillståndet kan komma ifrågasättas om inte reglerna följs.

6.1 Serveringsansvarig personal (8 kap. 18 § AL)

Serveringsansvarig personal utses av tillståndshavaren och ska av denne ges tillräckligt med kunskap för sin uppgift. Anställd personal – främst serveringsansvarig personal – bör ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering, så kallad STAD-utbildning⁹. Om serveringsansvarig personal visar sig olämplig ska tillståndshavaren skilja denne från uppgiften. Serveringsansvarig personal ska anmälas till socialtjänsten – tillståndsmyndigheten.

Personer som är märkbart berusade ska avvisas från restaurangen. Märkbart berusade får inte heller släppas in i restaurangen. Underåriga ska inte serveras.

Den som är serveringsansvarig, eller tillståndshavare, ska ha fyllt 20 år, vara närvarande på serveringsstället och har tillsyn över serveringen. Den som utses till serveringsansvarig ska vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt. Tillståndshavaren ska meddela till kommunen vem som utsetts till serveringsansvarig.

6.2 Helflaskor med spritdryck

Denna typ av servering i sig är olämplig och inte förenlig med ansvarsfull alkoholservering.

6.3 Marknadsföring (7 kap. AL)

Konsumentverket har den övergripande tillsynen över restaurangernas marknadsföring. Kommunen har tillsyn över marknadsföringen på eller i direkt anslutning till restaurangen.

Marknadsföringen får till exempel. inte vara:

- Påträngande, till exempel när serveringspersonal går runt och uppmanar gäster till inköp av viss alkoholdryck.
- Uppsökande, till exempel direktreklam med erbjudande om rabatter på alkohol.
- Uppmanande, till exempel "Bartömning. Köp två, betala för en".
- Riktad till barn och ungdom, till exempel reklamutskick till gymnasieelever.

⁹ All serveringsansvarig personal ska gå utbildning i ansvarsfull alkoholservering när tillståndshavarna erbjuder detta av kommunen.

6.4 Prissättning (8 kap. 21 § AL)

En klar skillnad ska framgå mellan dryckernas priser, så att inte alkoholstarka drycker framstår som ett billigare alternativ än lättdrycker.

6.5 Diskriminering

En stor andel av de polisanmälningar som görs när det gäller brottet olaga diskriminering hänför sig till restaurangbranschen. Om en tillståndshavare i sin restaurangverksamhet, eller anställd i denna verksamhet, fälls till ansvar för olaga diskriminering bör det kunna innebära att serveringstillståndet ifrågasätts då detta är ett brott som har anknytning till restaurangrörelsen och måste bedömas som allvarligt.

7 Ingripanden mot tillståndshavare

Vid överträdelse av bestämmelser i alkohollagen och till alkohollagen kopplade föreskrifter ska erinran eller varning vara ett förstahandsalternativ.

I allvarigare fall kan återkallelse ske utan föregående erinran eller varning.

7.1 Återkallelse (9 kap. 18 § AL)

En kommun kan återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Exempel på brottslig verksamhet som kan föranleda återkallelse är narkotikabrott, häleri, koppleri, olaga diskriminering, dobbleri och annan olovlig spelverksamhet.

Tillståndshavare som begår/begått brott såsom narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, ekonomisk misskötsamhet, även om den inte är brottslig, kan

medföra en omprövning av tillståndet. Det är således inte enbart brott mot alkohollagen som kan medföra en eventuell återkallelse av serveringstillståndet.

7.2 Varning och erinran (9 kap. 17 § AL)

En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne

1. inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. inte följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

Hur allvarlig överträdelserna varit och vilka åtgärder som är lämpliga måste alltid övervägas noga. Framförallt måste socialtjänsten bedöma hur allvarliga de alkoholpolitiska olägenheterna är. Till de allvarligaste hör till exempel servering till underårig och/eller påverkade personer. Detta understryks av att överträdelserna är förenade med straffansvar för serveringspersonal enligt 11 kap. 9 § AL.

8 Ansökan

Ansökan om serveringstillstånd ska göras skriftligen och innan ansökan börjar handläggas ska ansökningsavgiften vara betald. (8 kap. 10 § AL)

I ansökningsärenden är det den sökande som har bevisbördan. Detta innebär att det kan finnas skäl för avslag om sökanden inte inkommer med det underlag som tillsynsenheten begärt.

8.1 Handlingar till ansökan

För **stadigvarande serveringstillstånd** till allmänheten och slutna sällskap ska följande handlingar bifogas ansökan för att denna ska vara komplett:

Från Skatteverket

- Personbevis för enskilda personer, och i förekommande fall ägare, styrelseledamöter och bolagsmän.
- Intyg från Skatteverket om momsregistrering.
- Kopia på F-skattesedel.

Från Bolagsverket

- Personnummerutdrag som visar en persons medverkan i olika företag.
- Konkursfrihetsintyg (personnummerutdrag och konkursfrihetsintyg ska finnas för samtliga personer som har inflytande i ett företag, t.ex. VD, styrelseledamöter och bolagsmän).

- Registreringsbevis för enskilda firmor och bolag (ej äldre än tre månader).

Från Miljö- och byggnämnden

- Godkännandebevis för livsmedelslokal för serveringsställets kök.
- Eventuella bygglov eller bygglovsansökningar.

Övriga handlingar/uppgifter som ska medfölja ansökan

- Beskrivning av verksamheten.
- Matsedel/meny.
- Uppgifter om serveringsansvariga.
- Uppgifter om antalet anställda.
- Dokumentation/intyg om kunskap om alkohollagen.
- Ritning över serveringsstället där bords- och eventuell barservering är markerad samt antalet sittplatser framgår. Omfattar ansökan även uteservering ska denna vara markerad.
- Hyreskontrakt, besittningsrätt för lokal.
- Köpeavtal.
- Uppgift om aktiefördelning, eller i förekommande fall handelsbolagsavtal med uppgift om bolagsandelar.
- Styrkt finansieringsplan.
- Driftbudget för första året.
- Uppgifter om kassaregister.

För **tillfälliga serveringstillstånd**, till allmänheten eller till slutet sällskap, ska följande handlingar bifogas ansökan:

- Dokumentation om vad som utgör det slutna sällskapet.
- Beskrivning av tillställningens art.
- Matsedel/meny.
- Uppgifter om serveringsansvariga.
- Dokumentation om kunskap om alkohollagen.
- Registreringsbevis.
- Uppgift om serveringsansvariga.
- Register om ägandeförhållande.
- Dispositionsrätt för serveringsstället.
- Ritning med markerad serveringsyta och uppgift om antal sittplatser.

9 Avgifter

Kommunen har enligt alkohollagen rätt att ta ut en avgift för arbetet med serveringstillstånd. Tillståndsavgiften ska täcka kommunens kostnad för prövning av ansökan och för tillfälliga tillstånd ingår även en tillsynsavgift på 10 procent.

Ansökningsavgiften ska vara inbetald till kommunen innan handläggningen påbörjas och avgiften återbetalas inte. Avgiften inbetalas till Malå kommun, bankgiro 5092-2954. Ange organisationsnummer/personnummer och serveringsställets namn, vid tillfälligt tillstånd även datum för servering.

9.1 Tillståndsavgifter

Avgifterna beräknas efter gällande prisbasbelopp (pbb) och avrundas till närmaste jämna hundratal kronor.

Stadigvarande serveringstillstånd

Nytt serveringstillstånd, till allmänheten	13,5 % av pbb
Nytt serveringstillstånd, till slutna sällskap	13,5 % av pbb
Ansökan om cateringstillstånd	13,5 % av pbb
Utökat serveringstillstånd ¹⁰	7,5 % av pbb
Ansökan om tillstånd för provsmakning på mässor o dyl.	7,5 % av pbb
Ansökan om tillstånd för pausservering	13,5 % av pbb
Kunskapsprov med möjlighet till två omprov	1 000 kr

Tillfälliga serveringstillstånd

(I tillfälliga serveringstillstånden ingår tillsynsavgiften i tillståndskostnaden.)

Serveringstillstånd, till allmänheten, < 3 dagar ¹¹	5 % av pbb
Serveringstillstånd, till allmänheten, > 3 dagar ¹²	7 % av pbb
Serveringstillstånd, till slutna sällskap	1,2 % av pbb
Utökat serveringstillstånd (har stadigvarande serveringstillstånd)	5 % av pbb
Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (För allmänheten.)	750 kr
Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (För slutna sällskap.)	500 kr

¹⁰ Gäller utökat/förändrat alkoholsortiment, utökade/ändrade serveringstider, ombyggnad av lokaler, förändring av/ny inriktning på verksamheten, ändrade ägarförhållanden med mera.

¹¹ I följd.

¹² I följd.

Anmälningar till tillsynsmyndigheten

Anmälan om roomservice/minibar	500 kr
Anmälan om catering	Ingen avgift.
Anmälan om egen kryddning	Ingen avgift.
Anmälan om provsmakning (Innehavare av stadigvarande serveringstillstånd.)	Ingen avgift.
Anmälan om provsmakning (Innehavare av tillfälligt serveringstillstånd.)	Ingen avgift.

10 Överklagande

Beslut i ärenden enligt alkohollagen kan överklagas till förvaltningsrätten i första hand. Även grannar/närboende till ett serveringsställe kan överklaga beslut. Skrivelsen med överklagan ska lämnas in till tillståndsmyndigheten, det vill säga socialtjänsten – omsorgsnämnden, i Malå kommun, inom tre veckor från det sökande tagit del av beslutet. Socialtjänsten ska lämnas tillfälle att yttra sig före domstolens beslut. Huvudregeln är att samtliga beslut enligt alkohollagen ska gälla omedelbart och oberoende av om beslutet vunnit laga kraft.